

**DAGIS-
BAROMETERN
2019**

FRÅN INFORMATION TILL ÄKTA DELAKTIGHET

Åsikter bland föräldrar till dagisbarn
om delaktighet och om samarbetet
mellan hemmet och
daghemmet

INNEHÅLL

1	Förord	3
2	Genomförandet av enkäten och de svarande	4
3	Daghemsstarten	7
4	Föräldrarnas belåtenhet med daghemmet	9
5	Planerna för småbarnspedagogik	10
6	Samarbetet mellan hemmet och daghemmet	12
7	Föräldrakvällar och gemenskap	14
8	Föräldrarnas delaktighet	16
9	Föräldrarnas uppfattningar om delaktighet	20
10	Föräldrarnas glädjeämnen och bekymmer i vardagen	24
11	Avslutningsvis	26

FÖRORD

■ Du håller historiens första Dagsbarometer i dina händer. Förbundet Hem och Skola och Suomen Vanhempainliitto genomförde Dagsbarometern 2019 som en webbenkät 10.9–6.10.2019.

Målet med Dagsbarometern var att bilda en uppfattning om vilka åsikter föräldrar har om småbarnspedagogiken: hur nöjda de är med den, hur väl förtrogna de är med planen för småbarnspedagogik, hur samarbetet mellan hemmet och daghemmet fungerar, hur föräldrarna deltar i daghemmets verksamhet och vilka glädjeämnen och bekymmer som gäller föräldraskapet de har.

Rapporten om Dagsbarometern 2019 berättar om föräldrarnas uppfattningar om småbarnspedagogiken i dag. Utifrån svaren har vi också tagit fram rekommendationer om hur olika saker kan utvecklas på daghemmen. Vi hoppas att dessa rekommendationer är till glädje och nytta för både daghemmen och föräldrarna.

De nya grunderna för planen för småbarnspedagogik trädde i kraft 1.1.2019. Det är säkert en förklaring till att

planen för småbarnspedagogik fortfarande är mycket okänd för många föräldrar. När det gäller att långsiktigt utveckla daghemmets verksamhet i linje med grunderna för planen för småbarnspedagogik är utmaningen i del enheter att de har en stor personalomsättning och brist på fortbildning. För att personalen ska kunna förklara innehållet av planen för småbarnspedagogik för föräldrarna och utveckla verksamheten i enlighet med planen tillsammans med föräldrarna, ska de grundläggande förutsättningarna för daghemmets verksamhet vara i skick. Vi hoppas att småbarnspedagogiken utvecklas aktivt både på nationell och på lokal nivå.

Dagsbarometern gjordes nu första gången, men vår avsikt är att den görs med regelbundna intervaller även i fortsättningen. Vi vill följa upp hur föräldrarnas tankar om småbarnspedagogiken förändras. Vi vill också stödja oss på undersökningens resultat även i vårt eget arbete. Vi hoppas att föräldrar, professionella inom småbarnspedagogik och beslutsfattare flitigt använder sig av Dagsbarometern 2019.

Helsingfors 25.1.2020

Micaela Romantschuk
verksamhetsledare
Förbundet Hem och Skola

Ulla Siimes
verksamhetsledare
Suomen Vanhempainliitto

2

GENOMFÖRANDET AV ENKÄTEN OCH DE SVARANDE

■ Dagisbarometern 2019 var den första i sitt slag. Förbundet Hem och Skola och Suomen Vanhempainliitto genomförde undersökningen tillsammans som en webbenkät. Enkäten var öppen för svar under perioden 10.9–6.10.2019. Ett meddelande om enkäten skickades via Utbildningsstyrelsen till anordnare av finskspråkig och svenskspråkig småbarnspedagogik och till verksamhetsställen inom småbarnspedagogik. Länkar till enkäten fanns också på Förbundet Hem och Skolas och Suomen Vanhempainliittos webbplatser, och information om enkäten förmedlades i ett medlemsbrev, på Twitter och via Facebook. Frågorna i enkäten bestod av påståenden om föräldrarnas delaktighet och om samarbetet mellan hemmet och daghemmet samt av flervalsfrågor och några öppna frågor.

Dagisbarometern 2019 riktades till föräldrar till barn som deltar i småbarnspedagogik och är under förskole-åldern. Sammanlagt 9 932 personer svarade på enkäten. Av de svarande meddelade 86 % att språket i barnets daghem är finska och 12 % svenska, medan 2 %

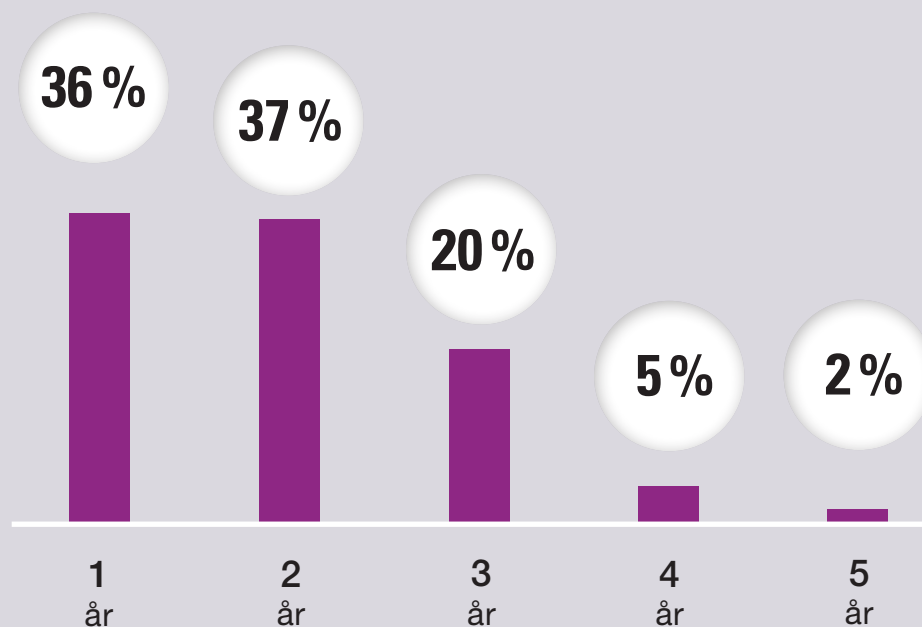
meddelade att barnet går i ett språkbadsdaghem. Av föräldrarna till barn som går i finskspråkiga daghem var 87 % kvinnor och 12 % män. Bland föräldrarna till barn som går i svenskspråkiga daghem fanns något fler män, 19 %, medan andelen kvinnor var 80 %. Av föräldrarna ville 1 % inte ange sitt kön. För att göra det lättare att läsa rapporten hänvisar vi nedan till en förälder som angett sig som kvinna som mamma och till en förälder som angett sig som man som pappa. Som föräldrar räknas även övriga vårdnadshavare som svarat på enkäten.

Av föräldrarna meddelade 87 % att deras modersmål är finska och 10 % svenska, medan 3 % av föräldrarna

meddelade att de har något annat modersmål än finska eller svenska. De största grupperna med annat modersmål var föräldrar med estniska eller ryska som modersmål.

Totalt 34 % av föräldrarna till barn i finskspråkiga daghem och 21 % av föräldrarna till barn i svenskspråkiga daghem hade en yrkesexamen. Yrkehögskoleexamen hade 32 % av föräldrarna till barn i finskspråkiga daghem och 27 % av föräldrarna till barn i svenskspråkiga daghem, och universitets- eller högskoleexamen hade 25 % av föräldrarna till barn i finskspråkiga daghem och 45 % av föräldrarna till barn i svenskspråkiga daghem.

Barnets ålder vid dagisstarten

LYFT

- Svarande 9 932.
- Föräldrar till flickor och pojkar: av alla föräldrar 48 % till flickor och 51 % till pojkar
- Av de svarande meddelade 86 % att språket i barnets daghem är finska och 12 % att språket är svenska, medan 2 % meddelade att barnet går i ett språkbadsdaghem

Totalt 36 % av föräldrarna meddelade att barnets ålder var fem år vid svarsögonblicket, 25 % fyra år, 21 % tre år, 14 % två år och 4 % ett år.

Totalt 48 % av alla föräldrar uppgav sitt barn som flicka och 51 % som pojke. Sammanlagt 8 % av barnen till de föräldrar som svarade på enkäten har konstaterats behöva stöd med sin utveckling eller inläring. Av de barn som meddelats behöva stöd uppgavs 69 % som pojkar och 30 % som flickor. Nedan i denna rapport används benämningen flicka och pojke om barn som uppgetts som flickor och pojkar samt benämningen barn om barn som behöver stöd om barn som meddelats behöva stöd.

Anordnare av småbarnspedagogik

Kommunal

93%

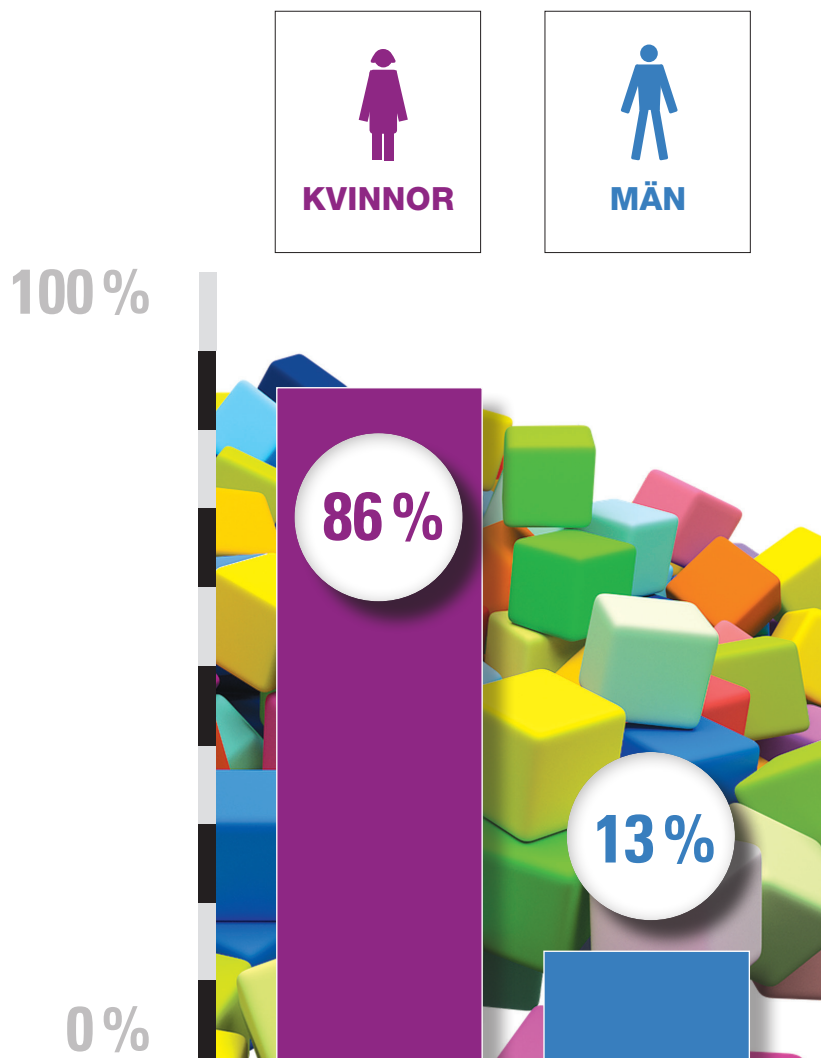
Privat

6%

Organisation eller förening

1%

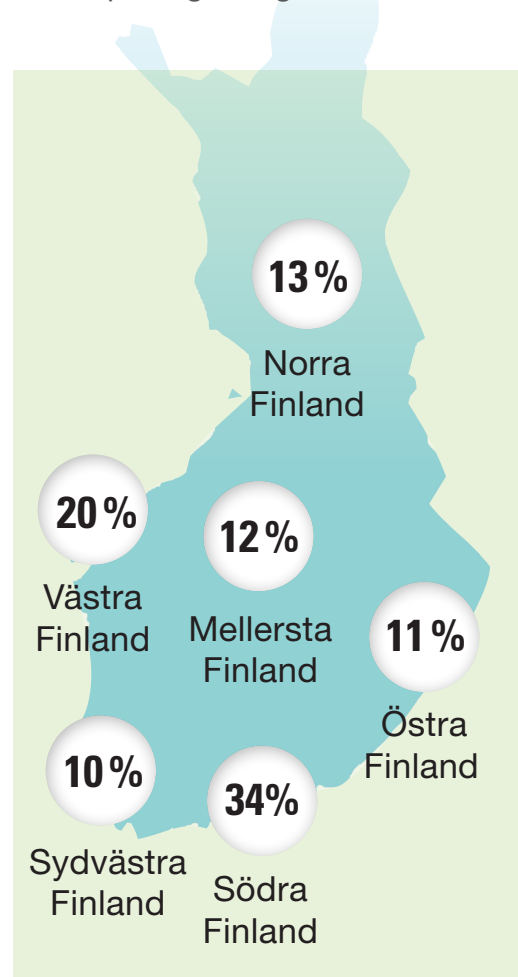
Den svarandes kön

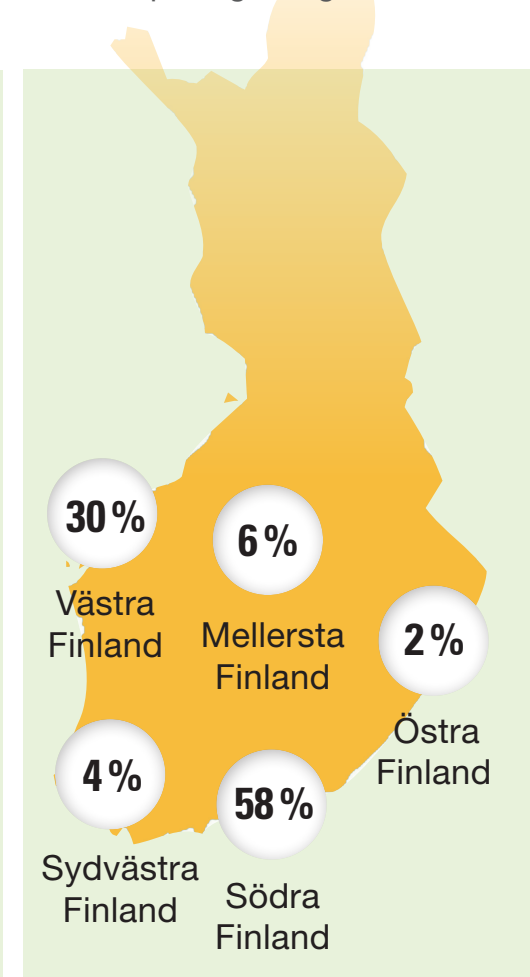
Av de svarande ville inte 1 % ange sitt kön

De svarandes bostadsområde

Föräldrar till barn i finskspråkiga daghem

Föräldrar till barn i svenskspråkiga daghem

3

DAGHEMSSTARTEN

■ Daghemstarten är en stor händelse för hela familjen, särskilt om det är fråga om det första barnet som ska delta i småbarnspedagogik. I fråga om påståendena om daghemstarten var åsikterna hos föräldrar till barn i finskspråkiga och föräldrar till barn i svenskspråkiga daghem likartade. Endast drygt hälften (55 %) av föräldrarna som besvarade enkäten upplevde att de fått tillräckligt med information om olika alternativ för småbarnspedagogik innan de ansökte om en plats på dagis. Totalt 28 % av föräldrarna upplevde i sin tur att de inte fått tillräckligt med information om olika alternativ innan de ansökte om en plats på dagis. Sammanlagt 17 % av föräldrarna kunde inte säga om de fått tillräckligt med information eller inte.

Föräldrarna till barn både i finskspråkiga daghem (77 %) och i svenskspråkiga daghem (63 %) ansåg att daghemstarten underlättas mest av att föräldrarna och barnet besöker daghemmet tillsammans. En annan omständighet som 44 % av alla svarande ansåg att underlättar starten var att barnet och föräldern har en gemensam 1–4 dagar lång övningsperiod på daghemmet. Det fanns också skillnader i åsikterna hos föräldrar till barn i finskspråkiga daghem och föräldrar till barn i svensk-

språkiga daghem. Sammanlagt 31 % av föräldrarna till barn i finskspråkiga daghem ansåg att en egenvårdare i daghemmet underlättar daghemstarten. Bland föräldrar till barn i svenskspråkiga daghem var siffran 40 %. I fråga om en 1–2 veckor lång gemensam övningsperiod för föräldern och barnet upplevde 15 % av föräldrarna till barn i finskspråkiga daghem och 36 % av föräldrarna till barn i svenskspråkiga daghem att övningsperioden underlättar daghemstarten. I fråga om besök av barnets kommande lärare eller skötare hemma hos familjen upplevde 20 % av föräldrarna till barn i finskspråkiga daghem och 31 % av föräldrarna till barn i svenskspråkiga daghem att besöket underlättar daghemstarten. Av alla föräldrar som besvarade enkäten ansåg 10 % att ett telefonsamtal med daghemmets föreståndare eller lärare skulle underlätta daghemstarten.

REKOMMENDATION

- Barnet och föräldrarna erbjuds möjlighet att tillsammans besöka daghemmet
- Barnet och föräldrarna erbjuds möjlighet till en gemensam 1–4 dagar lång övningsperiod i daghemmet
- För barnet utses en ansvarig vuxen som barnet och föräldrarna kan ty sig till särskilt i startskedet

LYFT

- Sammanlagt 86 % av alla föräldrar som besvarade enkäten hade fått en plats för sitt barn i ett daghem som de önskat

Faktorer som påverkar valet av daghem

Daghemmets läge	80 %
Daghemmet hade en trevlig atmosfär	29 %
Äldre syskon går/har gått på samma daghem	21 %
Daghemmets mångsidiga verksamhet	15 %
Rekommendationer av andra familjer	15 %
Daghemmets fysiska utrymmen	14 %
Personalen tog emot familjen väl när den besökte olika daghem	9 %
Andra orsaker, t.ex. behov av skiftvård eller avsaknad av valmöjligheter	21 %

4

FÖRÄLDRARNAS BELÅTENHET MED DAGHEMMET

■ Verksamhetskulturen inom småbarnspedagogiken har styrts av historiska och kulturella faktorer och utformas i det sociala samspelet. I Dagensbarometern ställdes frågor om föräldrarnas erfarenheter av barnets daghem och dess verksamhetskultur.

De föräldrar som besvarade enkäten var på det hela taget mycket nöjda med barnets daghem. Av alla föräldrar gav 45 % daghemmets verksamhet skolvitsordet 9 och 27 % skolvitsordet 8.

Det fanns vissa skillnader i åsikterna hos pappor och mammor som besvarade enkäten. Pappor var mer nöjda med barngruppens sammanhållning, barnens trygghet, daghemslokalernas ändamålsenlighet och skicket av daghemmets lokaler. Mammor var något mer missnöjda med kvaliteten på maten i daghemmet än pappor.

Föräldrar till barn som behöver stöd var något mer missnöjda än övriga föräldrar med barngruppens sammanhållning, samarbetet mellan hemmet och daghemmet, personalens kompetens, personalens tillräcklighet och kommunikationen mellan hemmet och daghemmet.

REKOMMENDATION

- Erbjud föräldrarna möjlighet att delta i måltider på daghemmet till exempel i introduktionsskedet
- Gör föräldrarna delaktiga i barnets vardag i daghemmet till exempel genom att erbjuda föräldrarna vissa tider under vilka de kan vara närvarande i verksamheten i sitt barns grupp
- Vidta åtgärder för att bygga upp en bra sammanhållning i gruppen. Uppmuntra föräldrarna att delta i dessa aktiviteter

Föräldrarnas belåtenhet med daghemmet	mycket nöjd	relativt nöjd	relativt missnöjd	mycket missnöjd
Daghemmets läge (i relation till hemmet)	67 %	28 %	3 %	1 %
Verksamhetens mångsidighet	50 %	45 %	4 %	1 %
Barngruppens sammanhållning	37 %	51 %	4 %	1 %
Samarbetet mellan hemmet och daghemmet	42 %	48 %	8 %	2 %
Personalens kompetens	51 %	40 %	5 %	1 %
Personalens tillräcklighet	30 %	46 %	15 %	5 %
Kommunikationen mellan hemmet och daghemmet	41 %	46 %	10 %	2 %
Barnens trygghet	49 %	42 %	5 %	1 %
Kvaliteten på maten	36 %	41 %	8 %	2 %
Ändamålsenligheten av daghemmets lokaler	38 %	47 %	11 %	3 %
Skicket av daghemmets lokaler	39 %	43 %	12 %	4 %

5

PLANERNA FÖR SMÅBARNSPEDAGOGIK

■ Småbarnspedagogiken genomförs i enlighet med de nationella grunderna för planen för småbarnspedagogik, den lokala planen för småbarnspedagogik och barnets individuella plan för småbarnspedagogik. Den lokala planen för småbarnspedagogik informerar föräldrarna om de lokala tyngdpunktsområdena och pedagogiska särdragen.

Barnets individuella plan för småbarnspedagogik anger hur barnets småbarnspedagogik genomförs. En sådan plan görs upp för varje barn på ett daghem eller i familjedagvård. Barnets individuella plan för småbarnspedagogik är en gemensam plan för daghemmet och barnets föräldrar eller vårdnadshavare om hur barnets individuella utveckling, lärande och välbefinnande främjas.

I fråga om påståendena om de lokala planerna för småbarnspedagogik fanns det skillnader mellan åsikterna bland föräldrar till barn i finskspråkiga och föräldrar till barn i svenskspråkiga daghem. Fler föräldrar till barn i finskspråkiga daghem (39 %) hade diskuterat den lokala

planen för småbarnspedagogik på tumanhand med personalen än föräldrar till barn i svenskspråkiga daghem (25 %). Daghemmets personal hade presenterat den lokala planen för småbarnspedagogik till exempel på en föräldrakväll i mindre utsträckning i finskspråkiga daghem (24 %) än i svenskspråkiga daghem (48 %). Fler föräldrar till barn i finskspråkiga daghem (21 %) hade deltagit arbetet med att göra upp den lokala planen för småbarnspedagogik än föräldrar till barn i svenskspråkiga daghem (11 %). Drygt en femtedel (22 %) av alla föräldrar som besvarade enkäten ansåg att daghemmet informerat föräldrarna om var det är möjligt att ta del av den lokala planen för småbarnspedagogik. Däremot ansåg 13 % av föräldrarna att den lokala planen för småbarnspedagogik inte behandlats på något sätt på daghemmet, medan 17 % av föräldrarna inte visste huruvida den lokala planen för småbarnspedagogik behandlats på daghemmet.

REKOMMENDATION

- Informera föräldrarna om planen för småbarnspedagogik
- Förklara skillnaden mellan den lokala planen för småbarnspedagogik och barnets egen plan för småbarnspedagogik för föräldrarna
- Förklara för föräldrarna varför det är viktigt att barnet har en egen plan för småbarnspedagogik
- Utvärdera genomförandet av barnets plan för småbarnspedagogik och justera planen minst en gång om året
- Utvärdera barnets plan för småbarnspedagogik särskilt med tanke på hur verksamheten är ordnad och hur pedagogiken genomförs

- Skillnaden mellan den lokala planen och barnets egen plan för småbarnspedagogik är oklar för föräldrarna.
- Av föräldrarna till barn, för vilka en egen plan för småbarnspedagogik har uppgjorts, meddelade 90 % att planen uppdaterats en gång om året.
- Något fler mammor än pappor ansåg att en egen plan för småbarnspedagogik gjorts upp för barnet, och fler mammor än pappor kunde säga huruvida en egen plan för småbarnspedagogik gjorts upp för barnet.
- Enligt föräldrarnas svar hade fler barn som behöver stöd fått en egen plan för småbarnspedagogik än övriga barn.

Barnets individuella plan för småbarnspedagogik

Har uppgjorts

i finskspråkiga daghem

82%

Har uppgjorts

i svenskspråkiga daghem

64%

Har inte uppgjorts

i finskspråkiga daghem

12%

Har inte uppgjorts

i svenskspråkiga daghem

15%

Kan inte säga

i finskspråkiga daghem

6%

Kan inte säga

i svenskspråkiga daghem

21%

6

SAMARBETET MELLAN HEMMET OCH DAGHEMMET

■ Samarbetet med föräldrarna är en viktig del av en väl fungerande småbarnspedagogik.

Ett förtroendefullt samarbete bygger på dialog och ömsidig aktivitet. När samarbetet präglas av förtroende är det också lättare att ta upp besvärligare problem som gäller barnet. I samarbetet tas hänsyn till den språkliga och kulturella mångfalden och till familjernas mångfald.

Föräldrar till barn i finskspråkiga daghem och föräldrar till barn i svenskspråkiga daghem hade delvis likartade åsikter om samarbetet mellan hemmet och daghemmet. De föräldrar som besvarade enkäten deltog helst i regelbundna diskussioner om barnets plan för småbarnspedagogik med läraren (80 %), gemensamma fester såsom vår- och julfester samt andra evenemang (79 %) och föräldrakvällar (47 %). Drygt en femtedel (26 %) av föräldrarna deltog gärna i genomförandet av föreställningar och projekt som barnen gjort, såsom konstutställningar eller videor. Nästan en femtedel av föräldrarna deltog i daghemmets dagliga verksamhet (18 %)

och i utfärder (17 %). Totalt 11 % av föräldrarna deltog i talkon och gårdsevenemang, och 6 % av föräldrarna meddelade att de deltog i fördrakommitténs eller -föreningens verksamhet.

Mammor deltog mer gärna än pappor i diskussioner om barnets plan för småbarnspedagogik med läraren, i gemensamma fester, i fördrakommitténs eller -föreningens verksamhet och i daghemmets dagliga verksamhet. Pappor deltog i sin tur hellre i talkon, gårdsevenemang och daghemmets utfärder än mammor.

Åsikterna bland föräldrar till barn som behöver stöd avvek knappt alls från de övriga föräldrarnas åsikter.

Daghemmen använder mycket varierande kanaler för kommunikationen mellan hemmet och daghemmet. Kommunikationskanalerna varierade också mellan grupperna i samma daghem.

REKOMMENDATION

- Arbeta tillsammans för ökad mångsidighet
- Kom överens med föräldrarna om den primära kommunikationskanalen genom vilken all information som gäller föräldrarna förmedlas
- Skapa gemensamma spelregler för kommunikationen som gäller hela daghemmet
- Se till att kommunikationen är regelbunden
- Ta hänsyn till mångfalden bland familjerna och bemöt alla jämlikt oberoende av kön, kultur, religion eller andra individuella faktorer

Föräldrarnas uppfattning om situationerna när de lämnar eller hämtar barnet på daghemmet

53%

av föräldrarna upplevde att personalen har tid att möta dem när de hämtar barnet.

43%

av föräldrarna ansåg att de får tillräckligt med information om barnets dag på daghemmet

52%

av föräldrarna meddelade att de får positiv respons på barnet av daghemmets personal ofta.

48%

av föräldrarna upplevde att det är lätt att närma sig personalen varje dag.

69%

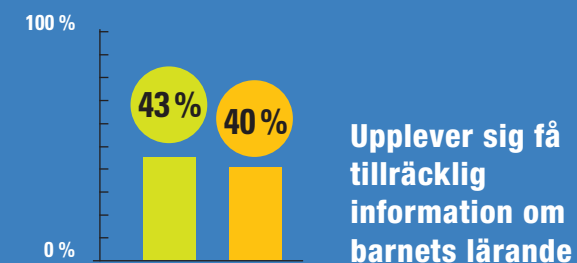
av föräldrarna meddelade att de ger personalen positiv respons ibland eller sällan.

60%

av föräldrarna meddelade att de träffade andra föräldrar endast ibland eller sällan när de hämtade sitt barn.

Få information och ta upp saker till diskussion

OFTA IBLAND ELLER ALDRIG

FÖRÄLDRAKVÄLLAR OCH GEMENSKAP

■ Personalen får stöd i sitt arbete när familjerna lär känna varandra. Genom detta får föräldrarna också möjlighet att få kamratstöd och bygga nätverk.

Enligt enkäten genomförs emellertid byggandet av gemenskap bland föräldrarna och stödet till gemenskapen inte särskilt väl i daghemmen. Största delen av de föräldrar som besvarade enkäten ansåg att endast lite eller en del tid användes för att föräldrarna skulle kunna lära känna varandra på föräldrakvällarna (44 %, 38 %).

Sammanlagt 34 % av föräldrarna till barn i finskspråkiga daghem och 20 % av föräldrarna till barn i svenskspråkiga daghem känner inga andra föräldrar i barnets grupp. Totalt 62 % av föräldrarna till barn i finskspråkiga daghem och 69 % av föräldrarna till barn i svenskspråkiga daghem kände endast en del föräldrar i barnets grupp. Av föräldrarna till barn i finskspråkiga daghem känner 43 % inga andra föräldrar till barn i hela daghemmet, medan drygt hälften (54 %) känner andra föräldrar i någon mån. Av föräldrarna till barn i svenskspråkiga daghem känner 27 % inga andra föräldrar till barn

i hela daghemmet, medan 64 % känner andra föräldrar i någon mån.

Endast hälften (50 %) av alla föräldrar som besvarade enkäten kände personalen i barnets grupp bra och 47 % i någon mån. Totalt 61 % av föräldrarna kände annan personal i daghemmet i någon mån och 19 % inte alls. Av föräldrarna önskade 46 % ibland kamratstöd av andra föräldrar i sitt föräldraskap. En tredjedel (32 %) av föräldrarna önskar däremot inget kamratstöd av de andra föräldrarna i sitt föräldraskap.

Föräldrar till barn som behöver stöd deltog något mer sällan i föräldrakvällar i daghemmet än de övriga föräldrarna. De ansåg dessutom att det är lite mindre viktigt att delta i föräldrakvällar än de övriga föräldrarna och deltog i något större utsträckning än de övriga föräldrarna för att det är så som man ska göra. Föräldrar till barn som behöver stöd var i något högre grad av åsikten att ingen tid alls används på daghemmens föräldrakvällar för att föräldrarna ska lära känna varandra.

- Informera på förhand om föräldrakvällens innehåll, så att föräldrarna kan förbereda sig och framföra önskemål på de ämnen som ska behandlas på förhand
- Fråga efter föräldrarnas uppfattningar om föräldrakvällarnas innehåll och om innehållet av annan verksamhet som stödjer gemenskapen
- Gör det möjligt för föräldrar att delta till exempel genom att ordna barnpassning
- Ordna föräldrakvällarna för olika grupper vid olika tidpunkter så att till exempel föräldrar som har barn i flera grupper har möjlighet att delta
- Reservera tid vid föräldrakvällar och andra evenemang för att föräldrarna ska lära känna varandra och umgås sinsemellan
- Ta hänsyn till familjernas mångfald

- Totalt 90 % av de föräldrar som deltar i föräldrakvällar för att de anser att det är viktigt att delta i dem.

Föräldrarnas deltagande i daghemmets föräldrakvällar

75%

Deltar alltid eller oftast

17%

Deltar ibland

8%

Deltar aldrig

Varför deltar föräldrar inte i föräldrakvällarna?

51%

Har inte möjlighet att delta

17%

För att det inte ordnas föräldrakvällar

5%

Föräldrakvällar intresserar inte

25%

Någon annan orsak, såsom jobbhinder, skiftarbete eller problem med att ordna barnpassning

- 79 % av föräldrarna som besvarat enkäten skulle själva vilja delta i barnens och föräldrarnas gemensamma evenemang.

FÖRÄLDRARNAS DELAKTIGHET

■ Inom småbarnspedagogiken skapas goda förutsättningar för barnens utveckling, lärande, delaktighet, trygghet, välbefinnande och hållbara livsstil. Barnen och deras vårdnadshavare spelar en viktig roll när det gäller att skapa och utveckla gemensamma rutiner och överenskommelser. Enligt grunderna för planen för småbarnspedagogik ska barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare ges möjlighet att delta i och påverka planeringen, genomförandet och utvärderingen av småbarnspedagogiken för barnet.

Enligt enkäten genomförs inte föräldrarnas möjlighet att delta i daghemmets verksamhet som helhet särskilt väl. Största delen av föräldrarna hade inte erbjudits möjlighet att delta i diskussioner om daghemmets värderingar (60 %), planering av daghemmets verksamhet (53 %), utveckling och/eller utvärdering av daghemmets verksamhet (49 %), planering av daghemsmiljön (80 %), utveckling av måltiderna på daghemmet (84 %), fastställande av målen för fostran på daghemmet (64 %), daghemmets vardag (t.ex. hjälp på utfärder, vid arrangemang av verksamhet e.d.) (72 %), verksamheten

genom att ställa sitt kunnande till daghemmets förfogande (t.ex. presentation av yrket e.d.) (80 %), arrangemangen för fester eller temadagar (72 %) eller anskaffning av medel (68 %). Totalt 38 % av föräldrarna hade erbjudits möjlighet att delta i öppet hus i daghemmet, medan 48 % inte hade erbjudits en sådan möjlighet. Totalt 37 % av föräldrarna hade erbjudits möjlighet att delta i föräldraföreningsverksamhet, medan 51 % inte hade erbjudits en sådan möjlighet.

Sammanlagt 30 % av föräldrarna till barn i finskspråkiga daghem och 61 % av föräldrarna till barn i svenskspråkiga daghem meddelade att det finns en föräldrakommitté eller -förening i daghemmet. Totalt 23 % av alla föräldrar som besvarade enkäten meddelade att det inte finns en aktiv föräldrakommitté eller -förening i daghemmet, medan 43 % av föräldrarna till barn i finskspråkiga daghem och 18 % av föräldrarna till barn i svenskspråkiga daghem meddelade att de inte vet om det finns en aktiv föräldrakommitté eller -förening i daghemmet. Största delen (85 %) av de föräldrar som besvarade enkäten deltar inte själv i föräldraverksamheten.

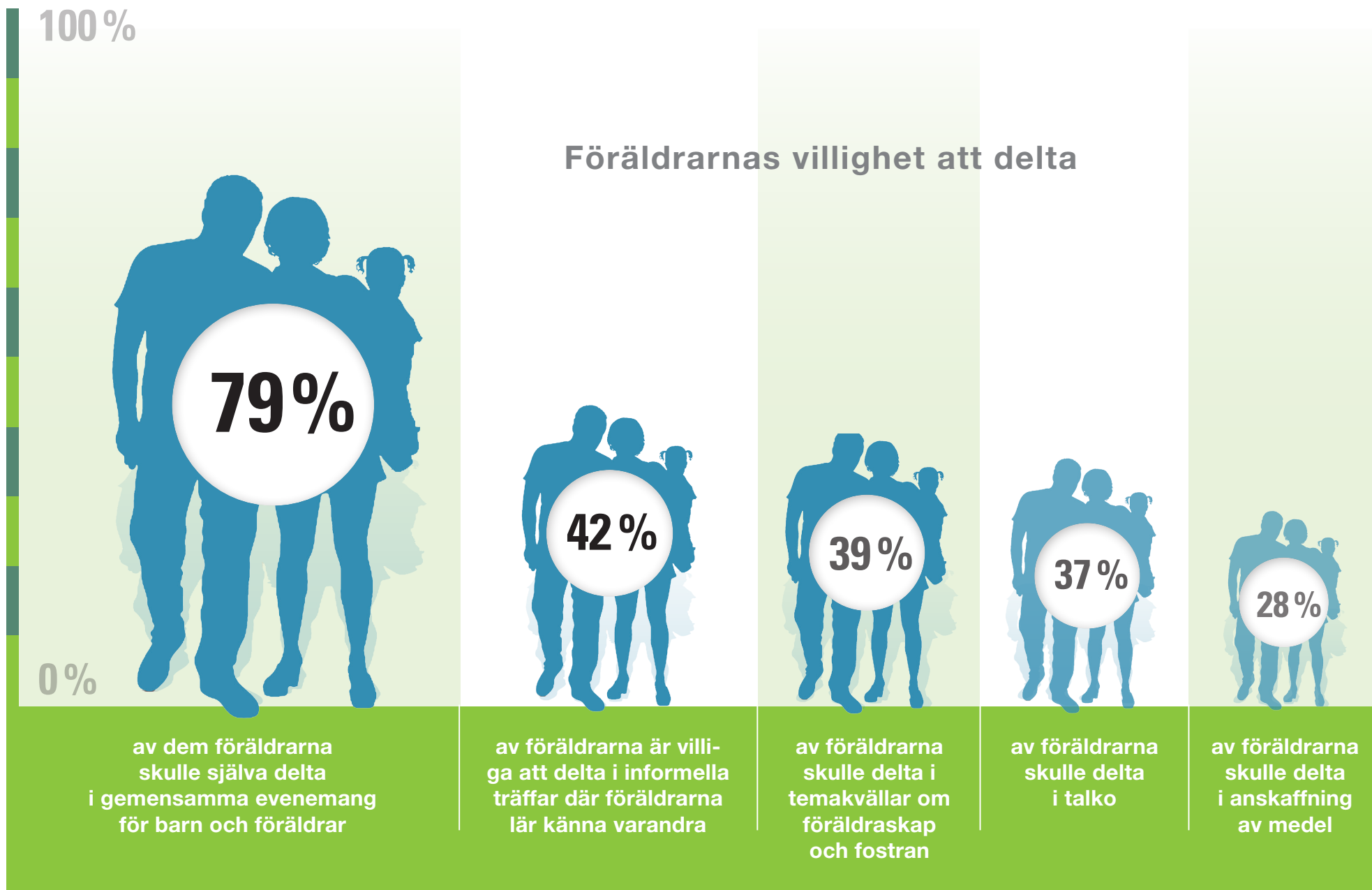
REKOMMENDATION

- Flytta föräldraverksamhetens tyngdpunkt från anskaffning av medel till åtgärder för att förstärka välbefinnandet i daghemmet
- Uppmuntra föräldrar till barn i daghemmet att gå med i föräldraverksamheten
- Hjälpa föräldrar till barn i dagisgrupperna att lära känna varandra genom att ordna hämtningskaffe eller en gemensam motionsstund på dagisgården
- Förstärk föräldrarnas delaktighet i daghemsgemenskapen till exempel genom att bjuda in föräldrarna till en gemensam frukost, ta dem med på utfärder eller be dem läsa böcker för barnen
- Ordna ett evenemang som barnen i daghemmet och föräldrarna genomför tillsammans

Föräldrarnas uppfattningar om delaktighet

	helt av samma åsikt	ganska långt av samma åsikt	varken eller	ganska långt av annan åsikt	helt av annan åsikt
Jag blir hörd i frågor som gäller mitt barn	55 %	37 %	5 %	2 %	0 %
Föräldrarna blir hörda om utvecklingsförslag som gäller daghemmet	20 %	40 %	31 %	7 %	2 %
Jag kan delta i fastställandet av målet för fostran vid daghemmet	11 %	28 %	44 %	12 %	5 %
Daghemmet visar för föräldrarna att det betraktar samarbetet mellan hemmet och daghemmet som viktigt	40 %	40 %	13 %	6 %	1 %
Daghemmets föreståndare visar med sin verksamhet att föräldrarna är en viktig samarbetspartner för daghemmet	29 %	31 %	24 %	10 %	5 %
Daghemmet uppmuntrar föräldrarna att hålla kontakt med daghemmet	38 %	36 %	17 %	7 %	2 %
Daghemmet lyssnar på föräldrarnas åsikter och har en öppen attityd till föräldrarnas utvecklingsförslag	27 %	37 %	28 %	6 %	2 %
Daghemmet uppmuntrar föräldrarna till föräldraverksamhet (t.ex. föräldraförening)	18 %	22 %	38 %	12 %	9 %
Jag får konkreta tips från daghemmet om hur jag som förälder kan stödja mitt barns uppväxt och utveckling	15 %	34 %	27 %	17 %	6 %

FÖRÄLDRARNAS UPPFATTNINGAR OM DELAKTIGHET

Grunderna för planen för småbarnspedagogik slår fast att föräldrarna har rätt att delta i och påverka barnets småbarnspedagogik. Föräldrarnas konkreta åsikter om hur de skulle vilja delta i daghemmets aktiviteter utreddes i enkäten med en öppen fråga.

Föräldrarna önskade att de fick möjlighet att delta och bli hörda i frågor som gällde utvecklingen av daghemmets verksamhetskultur

”

Utveckling och utvärdering av daghemmets verksamhet skulle jag gärna delta i. Skulle gärna höra vad som är de tänkta målen, varifrån de utgår och vill gärna veta hur delaktiga barnen har varit i valet av verksamheten.”

”

Föräldramötena kunde göras mer deltagande, mindre fokuserade på information och mer fokuserade på hur jobba fram en gemensam vision för hur daghemmet skall fungera.”

”

Föräldrakvällar kunde ordnas som mindre formella tillfällen med öppna diskussioner där man inte gör så stor skillnad på personal och föräldrar. På så sätt skulle personalen få mera svar av föräldrarna och föräldrarna skulle känna sig mera delaktiga.”

”

En kväll där man kan till exempel planera tillsammans med personalen verksamheten. Komma fram med idéer hur man kan utveckla utrymmen på dagiset, göra det mysigare och lättare för barnen att stanna på dagis.”

Föräldrarna skulle också gärna ställa sitt eget kunnande, sin erfarenhet och sin yrkesskicklighet till förfogande i anslutning till deltagandet

”

Jag skulle gärna delta och hjälpa mer, och tycker det skulle vara bra att i viss mån utnyttja föräldrarnas resurser och kunnande i verksamheten. Utan att de för den skull ska börja bestämma och leda verksamheten, utan som stödfunktion.”

”

Jag skulle även själv vilja prata om min egen erfarenhet om hur man kan agera med utländska barn. Utländska barn står i marginalen.”

”

Jag skulle vilja spela gitarr och leka med barnen. Jag skulle vilja sagotera dem och genuint vara en fostrarpartner till skötarna.”

”

Jag ställer gärna upp med mitt kunnande och hjälper till eller deltar om man behöver min hjälp vid olika arrangemang och jag deltar gärna aktivt genom föräldraföreningsverksamheten.”

”

Jag har bjudit in mitt barns dagisgrupp på besök till mitt arbete. Jag har också föreslagit trevliga utflykter, och de har gjorts. Jag skulle inte kunna önska något mer.”

Föräldrarna önskade möjlighet att konkret delta i daghemmets vardag

”

Öppet hus ordnas ofta och jag deltar i dem gärna. Dessutom ordnar vårt daghem regelbundet uppgiftsbänor och gemensamma aktiviteter på daghemmets gård som avslutning på vårddagen. Det är ett trevligt sätt att lära känna andra föräldrar och tillbringa en stund ute med barnet som avslutning på dagen. På evenemangen serveras ofta mellanmål, till exempel korb, eller bröd och saft.”

”

Det är trevligt med hämningskaffe”

”

Kanske ha dagar då föräldrarna får delta. Inte alla föräldrar på en gång, utan ett barns förälder per dag. Så har föräldern tid att tala med och lära känna vårdarna bättre, samt få inblick i vardagen på dagis, som t.ex. ta del av vem ens barn oftast leker med, vad och hur mycket hen äter osv.”

”

Till exempel i underhållet av lekplanen, upprätthållandet av lagret av reservkläder, sammanställandet av ett bibliotek för barnen. Det vore härligt att vara med, till exempel som sagoant någon gång. Jag skulle gärna kunna hjälpa barnen till exempel att sätta upp en dockteaterföreställning till vårfesten e.d.”

”

Det har varit trevligt då föräldrarna varit inbjudna att dela en stund med barnen på dagis t.ex. med att baka pepparkakor eller göra nåt pyssel tillsammans. Små trevliga stunder i barnets dagis miljö.”

”

Jag vill gärna vara mera delaktig i vardagen på daghemmet. Skulle vara roligt om man som förälder fick komma med på utfärder eller vara med i den dagliga verksamheten.”

”

Gemensamma temakvällar, vid lägerbålet, i gymnasalen eller i den egna gruppens lokaler. Detta skulle ge föräldrarna gemensam tid med barnet och de skulle få se verksamheten i daghemmet och lära känna andra föräldrar i gruppen.

”

Det skulle kunna vara trevligt med gemensamma aktivitetsdagar/kvällar för barnen och föräldrarna, t.ex. med musik, bildkonst eller motion. Samtidigt skulle föräldrarna bli bekanta med daghemmets personal och andra föräldrar.

”

T.ex. genom att kombinera en utfärd och en föräldrakväll.”

FÖRÄLDRARNAS GLÄDJEÄMNER OCH BEKYMNER I VARDAGEN

■ Att vara förälder är ett livslångt uppdrag som präglas av de glädjeämnen och bekymmer som föräldrarna upplever i vardagen. Det är viktigt att de vuxna som är viktiga för barnet hemma och i daghemmet lär känna varandra och pratar med varandra om barnets liv och upplevelser varje dag. De ska tillsammans prata om hur barnets utveckling och lärande kan ges bästa möjliga stöd.

Föräldrarna var oroad över den stora omsättningen bland daghemmets personal, över sammanjämkningen av familjelivet, arbetet och fritidsaktiviteterna, över växlingar i barnets emotionella liv, såsom över barnets trots, över förändringar i familjeformen och deras effekter på vardagen och barnets välbefinnande samt över eventuella utmaningar i fråga om barnets utveckling eller lärande.

Föräldrar till barn som behöver stöd var mer bekymrade över ärenden som anknyter till barnets välbefinnande än andra föräldrar. De var mer oroad än andra föräldrar för barnets ensamhet, för barnets fysiska och psykiska hälsa och för möjligheten att barnet utsätts för mobbning.

- Av föräldrarna ansåg 81 % att relationen mellan barnet och den förälder som svarade på enkäten fungerade mycket bra.
- Av föräldrarna var 54 % inte bekymrade över någon fråga som anknyter till barnets välbefinnande.
- Totalt 78 % av föräldrarna ansåg att barnet och/eller familjen har ett tillräckligt stödnätverk, t.ex. hjälp med barnpassningen. Cirka en femtedel (22 %) av föräldrarna hade inte ett tillräckligt stödnätverk.

Föräldrarnas upplevelser av hur vardagen fungerar

	fungerar mycket bra	fungerar rätt bra	fungerar rätt dåligt	fungerar mycket dåligt
■ relationen mellan barnet och föräldern (den som svarar)	81 %	19 %	0 %	0 %
■ barnets relationer med kompisarna (både hemma och på daghemmet)	49 %	48 %	3 %	0 %
■ barnets trivs på daghemmet	64 %	34 %	2 %	0 %
■ barnet har en balanserad vardag	63 %	35 %	1 %	0 %
■ vårt barn/vår familj har ett tillräckligt stöd- nätverk (t.ex. vi får hjälp med barnpassning)	43 %	35 %	17 %	5 %

REKOMMENDATION

- Vi uppmantrar föräldrarna att ta upp bekymmer till diskussion. När bekymmer åtgärdas snabbt blir det möjligt att påverka välbefinnandet både hos enskilda barn och hos hela barngruppen.
- Det är också bra att lyfta fram teman som bekymrar föräldrar till diskussion till exempel under föräldrakvällar. När föräldrar får prata med varandra om temana, får de kamratstöd av varandra.

AVSLUTNINGSVIS

■ Enkäten Dagisbarometern nådde föräldrarna till nästan 10 000 barn i daghemsåldern. Det är inte möjligt att direkt dra några generella slutsatser av de rapporterade resultaten, men föräldrarnas svar på enkäten vittnar om läget inom småbarnspedagogiken.

Daghemsstarten är en viktig händelse för hela familjen. Föräldrarna önskade få mer information och handledning i anslutning till daghemsstarten. Endast något över hälften av föräldrarna hade fått tillräckligt med information om alternativen innan barnets småbarnspedagogik inleddes. Av svaren är det möjligt att dra slutsatsen att servicehandledningen inom småbarnspedagogik behöver utvecklas vidare. Föräldrarna ska aktivt handledas till tjänsten t.ex. via barnrådgivningen.

Föräldrarna är nöjda med sitt barns daghem och nästan hälften av dem gav daghemmet skolvitsordet nio. Särskilt nöjda var de svarande med daghemmets läge, verksamhetens mångsidighet och barnens trygghet. Föräldrarna var också nöjda med personalens kompetens, vilket är något överraskande med tanke på den offentliga diskussionen, där bristen på kompetent personal ofta omnämns. Rekryteringsutmaningar förekommer främst

i huvudstadsregionen, vilket innebär att situationen varierar beroende på område.

Den främsta orsaken till missnöje var otillräcklig tillgång till personal, vilket föräldrarna ser i form av brist på vikarier eller hög personalomsättning samt som perioder under vilka gruppen t.ex. inte har en lärare inom småbarnspedagogik. Föräldrarna önskade få öppen information om förändringar i personalstyrkan och om brist på personal.

Planerna för småbarnspedagogik

Föräldrarna ställdes också frågor om planen för småbarnspedagogik. Frågor ställdes både om den lokala planen och om barnets egen plan för småbarnspedagogik. Av svaren framgick att flera svarande blandar samman de olika planerna för småbarnspedagogik. Barnets egen plan för småbarnspedagogik var betydligt mer bekant för föräldrarna än den lokala planen för småbarnspedagogik. Det är bra att gå igenom planernas olika nivåer på föräldrakvällarna. Terminologin är svår eftersom ordet plan för småbarnspedagogik används om flera planer på olika nivåer. Om termerna gjordes klarare skulle det vara möjligt att göra kommunikationen tydligare. Föräldrarna ska tas med i arbetet med att utarbeta de lokala planerna för småbarnspedagogik genom olika inkluderande metoder. Föräldrarna ska också informeras om ändringar som görs i planerna.

Oroväckande många barn saknade helt en egen plan för småbarnspedagogiken. I finskspråkiga daghem har en egen plan för småbarnspedagogik gjorts för något fler barn än i svenskspråkiga daghem. Planerna för småbarnspedagogik utarbetas av gruppernas lärare inom småbarnspedagogik. Under perioden då denna enkät var

öppen hade alla planer för småbarnspedagogik för den innevarande hösten inte ännu utarbetats, men barn som gått på daghem i flera års tid borde ha en egen plan för småbarnspedagogik sedan tidigare.

Föräldrarna känner inte varandra

Största delen av de föräldrarna anser att daghemmet kommunicerar att samarbetet med hemmet är viktigt. Föräldrarna behöver daghemmets stöd för att lära känna andra föräldrar. Det framgår av barometern att föräldrarna känner varandra dåligt. Alla familjer har inte ett nätverk av far- eller morföräldrar,

andra släktingar och faddrar som bor i närheten, och då kan det vara viktigt att ha tillgång till ett nätverk som består av andra föräldrar i daghemmet. Daghemmen skulle kunna ta en mer aktiv roll i denna fråga.

De kunde presentera föräldrar för varandra och ordna evenemang under vilka föräldrarna ges tid att lära känna varandras daghemmets personal. Det är viktigt att hela daghemspersonalen presenterar sig genast i verksam-

hetsperiodens början eftersom det ofta är personal från andra grupper än barnets egen grupp som tar emot barn på morgonen och eftermiddagen. Det hjälper föräldrarna t.ex. att det finns bilder på gruppens vuxna och information om deras uppgifter på väggen i gruppens tambur. Det är också viktigt att informera föräldrarna om vikarier.

Föräldrarna upplever i de flesta fall att de får tillräckligt med information om barnets dag i daghemmet. När barnen hämtas är situationen ofta för brådskande för att det ska vara möjligt att ta upp krävande ärenden, och därför ska en lugn tid för sådana frågor bokas snarast möjligt. Föräldrarna önskar också konkreta tips t.ex. om

hur man borde handla med ett barn i trotsåldern. En del föräldrar efterlyser också kamratstöd för sitt föräldraskap, och därför skulle man kunna grunda olika slags kamratgrupper i bostadsområdet.

Av föräldrarnas svar på den öppna frågan kan man också läsa att föräldrarna önskar att mammor och pappor behandlas på samma sätt. I de inledande samtalen är det viktigt att prata bl.a. om vem man i första hand informerar om barnet blir sjukt. Det är en bra princip att sträva efter en så jämlik diskussion som möjligt med båda föräldrarna om ärenden som gäller barnet. I anslutning till dessa frågor är det viktigt att ta hänsyn till familjernas mångfald.

Föräldrars delaktighet

Familjer är olika och därför finns det också skillnader i deras önskemål på delaktighet. En del föräldrar vill delta i arbetet med att utveckla daghemmet medan andra är nöjda med att informationsutbytet mellan hemmet och daghemmet fungerar. I fråga om kommunikationen önskar föräldrarna att daghemmet konsekvent använder en enda kommunikationskanal där föräldrarna hittar all viktig information. Det är bra att kartlägga föräldrarnas åsikter om den bäst fungerande kommunikationskanalen t.ex. under en föräldrakväll.

Enligt barometern anser föräldrarna att föräldrakvällar är viktiga och de deltar i dem gärna. Eftersom föräldrakvällar ordnas 1–2 gånger per år ska daghemmets personal omsorgsfullt planera hur den gemensamma tiden kan användas. Under varje föräldrakväll ska tid reserveras för föräldrarna att lära känna varandra och för umgänge. Ur familjernas perspektiv är en bra föräldrakväll sådan att så många hinder för deltagandet som möj-

ligt avlägsnats t.ex. genom att ordna barnpassning, ta hänsyn till föräldrar med en annan språklig eller kulturell bakgrund eller genom att ordna en föräldrakväll av mässtyp, med flexibel tid för deltagandet, så att även skiftarbetande föräldrar har möjlighet att delta. Föräldrarna önskar få förhandsinformation om de ärenden som tas upp på föräldrakvällen. Då kan de förbereda sig och på förhand föreslå ärenden som tas upp för behandling på föräldrakvällen.

Det kräver inga stora insatser för att föräldrarna ska uppleva att de är delaktiga. Det centrala är att de får en känsla av att de är sedda och hörda. Det är en utmaning att kombinera arbetet och familjelivet och att hitta tid för alla sysslor på familjens vardagsschema, och detta påverkar hur föräldrarna upplever att de orkar delta i daghemmets verksamhet. Föräldrar är beredda att delta i olika aktiviteter i daghemmet, men aktiviteterna ska utformas så att de består av små helheter som föräldrarna lätt kan ta itu med. I daghemmet kan man tillsammans besluta vilka ärenden man fokuserar på under den innevarande verksamhetsperioden och vilka ärenden står i tur nästa år. Det viktigaste är att föräldrarna tas med i arbetet med att förbättra barnens välbefinnande. Detta öppnar stora möjligheter att förnya föräldraverksamheten.

HEM OCH SKOLA

www.hemochskola.fi

Suomen

VANHEMPAINLIITTO

www.vanhempainliitto.fi